

2015 | Thomas Ljunglöf

Tudelad arbetsmarknad för akademiker

Tudelad arbetsmarknad för akademiker

Thomas Ljunglöf

Citera gärna ur skriften men ange källa
© Thomas Ljunglöf och Saco

www.saco.se
www.saco.se/arbetsmarknadsdata

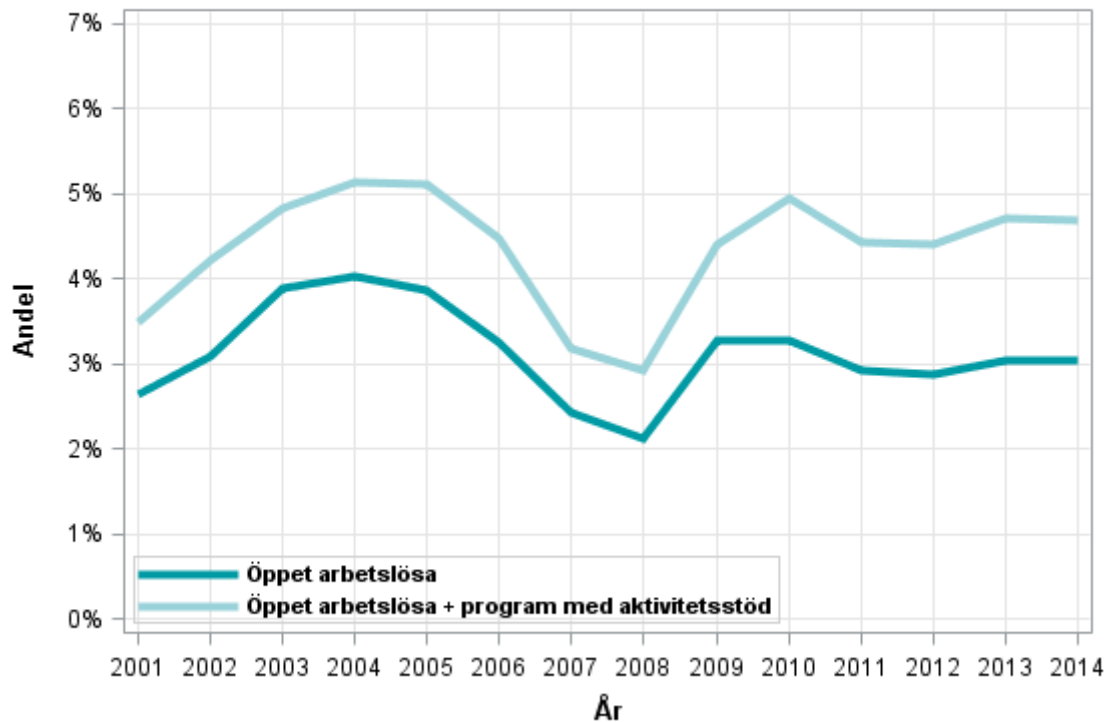
Tudelad arbetsmarknad för akademiker

I genomsnitt var 4,7 % av landets akademiker arbetslösa eller verksamma i något arbetsmarknadsprogram med aktivitetsstöd under 2014. Andelen är därmed oförändrad jämfört med 2013. Arbetsmarknaden för akademiker är dock starkt tudelad. Medan arbetslösheten för svenskfödda akademiker fallit till en mycket låg nivå är läget det omvända för utrikes födda akademiker. Väst är situationen för akademiker födda i Afrika eller Asien. I dessa grupper var, i genomsnitt, mer än var femte akademiker arbetslös eller deltog i något arbetsmarknadsprogram med aktivitetsstöd under 2014, vilket kan jämföras med 2,7 % för inrikes födda akademiker. För första gången är det nu fler utrikes än inrikes födda akademiker som är arbetslösa. Detta trots att de utrikes födda endast utgör en sjättedel av akademikerna i arbetskraften.

Vid en första anblick verkar det inte ha hänt så mycket med arbetslösheten bland akademiker under 2014. I genomsnitt var 3 % av landets akademiker öppet arbetslösa under året. Andelen är därmed oförändrad jämfört med 2013 och faktum är att den öppna arbetslösheten bland akademiker legat i stort sett still de senaste fyra åren. Läger man till personer som var verksamma i något arbetsmarknadsprogram med aktivitetsstöd ökar andelen till 4,7 % motsvarande ca 70 700 personer. Även det i stort sett oförändrat jämfört med 2013.

I genomsnitt var knappt 8 % av arbetskraften arbetslösa eller deltog i något arbetsmarknadsprogram under 2014, vilket alltså kan jämföras med 4,7 % bland akademiker. Den stora skillnaden mellan akademiker och personer med lägre utbildning avser deltagande i arbetsmarknadsprogram. Bland akademikerna medverkade, i genomsnitt, 1,7 % i program med aktivitetsstöd under året, vilket kan jämföras med 3,7 % totalt. Till viss del beror skillnaden i programdeltagande mellan akademiker och personer med lägre utbildning på att en många arbetsmarknadsprogram är riktade till ungdomar under 25 år, dvs en åldersgrupp där det finns relativt få akademiker.

**Personer med minst två års eftergymnasial utbildning
Arbetslösa och i program med aktivitetsstöd
2001 - 2014**

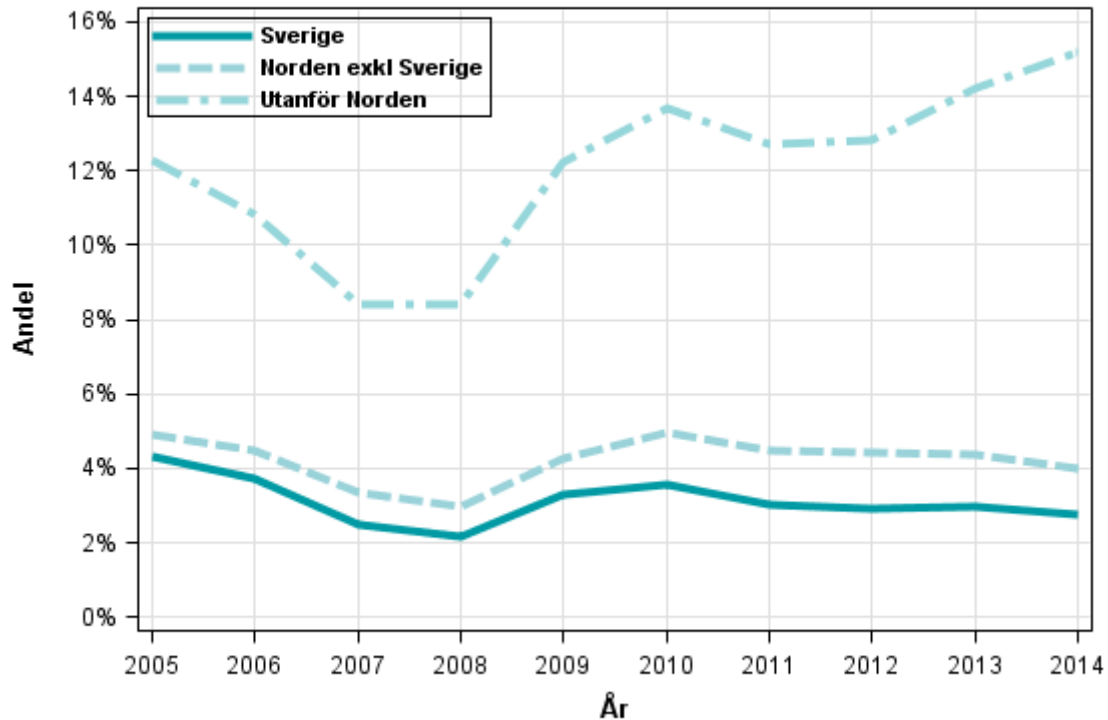

Källor: Arbetsförmedlingen & SCB/RAMS

Bryter man ner statistiken märker dock man snabbt att utvecklingen skiljer sig markant mellan olika grupper. Bland svenskfödda akademiker minskade andelen arbetslösa eller i arbetsmarknadsprogram med 0,2 procentenheter till 2,7 % under 2014. Även bland akademiker födda i ett annat nordiskt land minskade den andelen under året och landade på 4 %. Bland akademiker födda utanför Norden är situationen helt annorlunda. I den gruppen ökade andelen som var arbetslösa eller deltog i något arbetsmarknadsprogram med ungefär 1 procentenhet till hela 15 %.

För första gången är det nu fler utrikes- än inrikesfödda akademiker som är arbetslösa. Trots att utrikesfödda endast svarar för ca 16 % av akademikerna i arbetskraften utgör gruppen 51 % av dem som var arbetslösa eller deltog i arbetsmarknadsprogram med aktivitetsstöd 2014. Medan situationen på arbetsmarknaden utvecklas positivt för svenskfödda akademiker blir den allt mörkare för den snabbt växande gruppen med invandrade akademiker

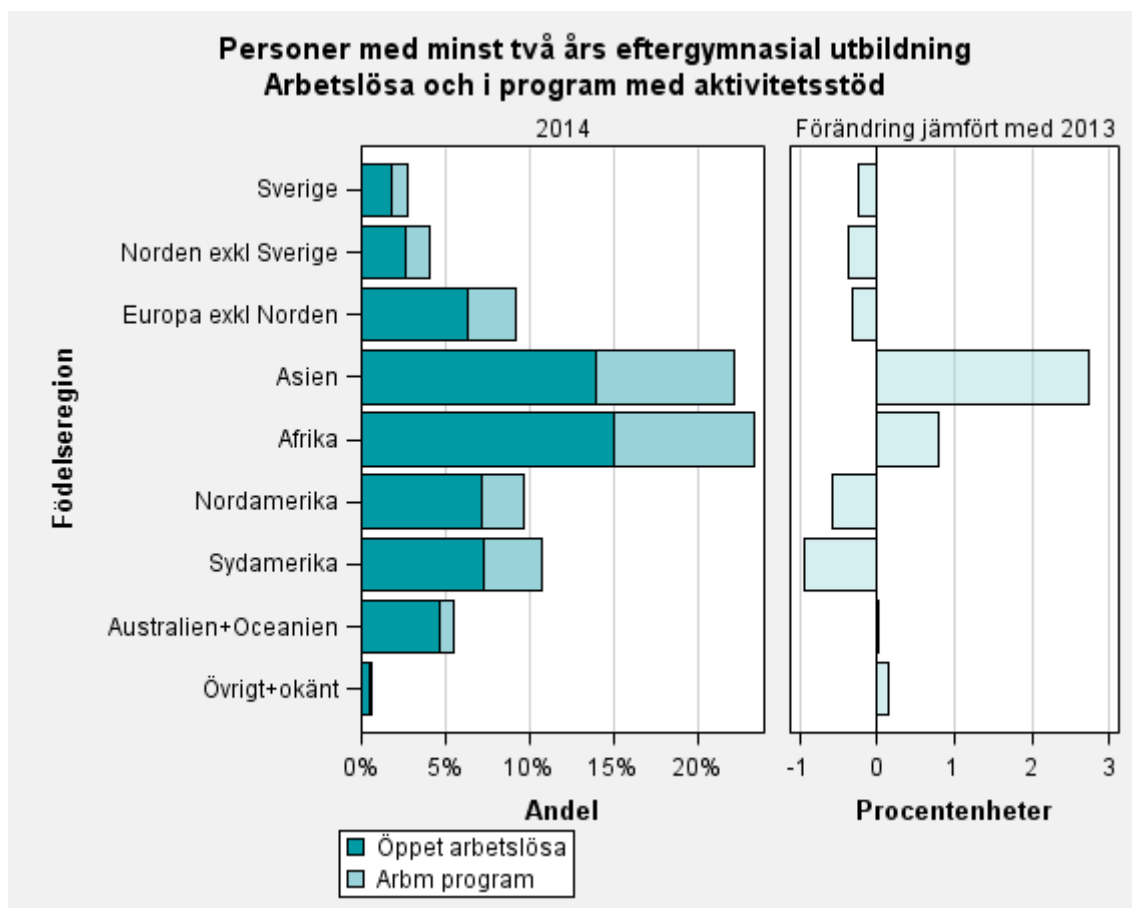
**Personer med minst två års eftergymnasial utbildning
Arbetslösa och i program med aktivitetsstöd
2005 - 2014**

Källor: Arbetsförmedlingen och SCB/RAMS

Bryter man ner statistiken ytterligare ser man att akademiker från Afrika och Asien som är hårdast drabbade. Där är 22 - 23 procent arbetslösa eller medverkar i något arbetsmarknadsprogram med aktivitetsstöd, vilket kan jämföras med 2,7 % bland svenskfödda. Även bland akademiker födda i Amerika eller Europa utanför Norden är arbetslösheten mycket hög, men har ändå minskat något under 2014.

Trots den höga arbetslösheten bland utrikes födda akademiker och trots att kostnaden för att anpassa en invandrad akademikers utbildning till den svenska arbetsmarknaden är låg jämfört med att utbilda en akademiker från början i Sverige får bara en bråkdel av dem möjlighet att gå en kompletterande högskoleutbildning. Därför krävs en rejäl satsning för att ta tillvara de invandrade akademikers kompetens. [Läs mer om Sacos förslag om kompletterande högskoleutbildning](#). Se även Sacoskriften, [Orientering utan karta och kompass](#), om invandrade akademikers väg till svensk arbetsmarknad.

Källor: Arbetsförmedlingen och SCB/RAMS

Det är även stora skillnader i arbetslöshet mellan akademiker med olika utbildningsbakgrund. De som har en utbildning inriktad mot vård, skola och omsorg har en låg arbetslöshet. I dessa grupper var endast 2 – 3 % arbetslösa eller deltog i arbetsmarknadsprogram under 2014. I andra änden finns olika naturvetenskapliga inriktningar samt utbildningar inom konst och media. I den sistnämnda gruppen var knappt 13 % arbetslösa eller deltog i något arbetsmarknadsprogram. Den höga andelen till trots minskade den ändå med 0,7 procentenheter jämfört med 2013. Därmed är konst och media den utbildningsinriktning där arbetslösheten minskade mest jämfört med föregående år. Den största ökningen gäller juridik och rättsvetenskap där andelen som var arbetslösa eller i arbetsmarknadsprogram ökade med 0,6 procentenheter jämfört med 2013. I den gruppen är hela 70 % av de arbetslösa födda utomlands. Värst är situationen för dem som är födda i Afrika eller Asien. Där är ungefär 35 % öppet arbetslösa eller i arbetsmarknadsprogram med aktivitetsstöd. För svenskfödda med den utbildningsinriktningen är motsvarande andel mindre än 2 %.

**Personer med minst två års eftergymnasial utbildning
Arbetslösa och i program med aktivitetsstöd
Årsmedeltal 2014**

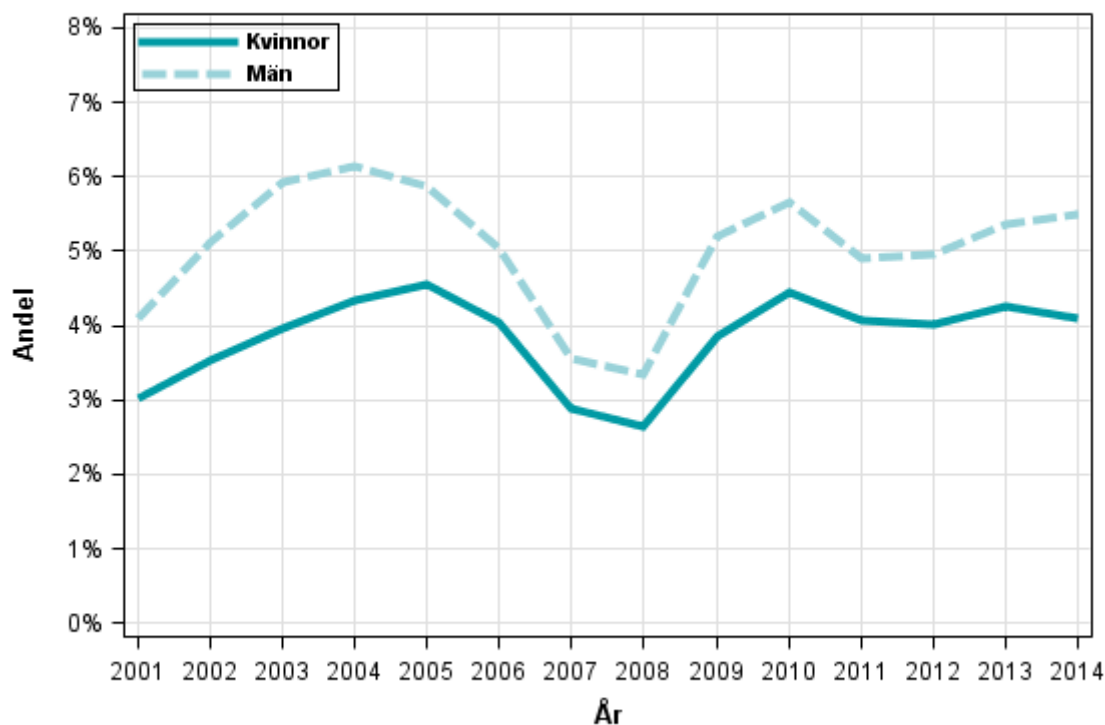
Utbildningsinriktning	Antal öppet arbetslösa	Antal i arbm program	Totalt	Andel öppet arbetslösa*	Andel i arbm program*	Totalt*
Pedagogik och lärarutbildning	4 715	3 001	7 716	1,6%	1,0%	2,6%
Konst och media	3 294	1 825	5 119	8,2%	4,6%	12,8%
Humaniora	2 475	1 359	3 834	5,0%	2,7%	7,7%
Samhälls- och beteendevetenskap	3 333	1 655	4 987	3,8%	1,9%	5,7%
Journalistik och information	1 224	662	1 886	4,3%	2,3%	6,7%
Företagsekon., handel, administration	9 169	4 034	13 204	4,7%	2,1%	6,8%
Juridik och rättsvetenskap	1 351	655	2 006	3,3%	1,6%	4,9%
Biologi och miljövetenskap	1 194	517	1 711	6,7%	2,9%	9,6%
Fysik, kemi, geovetenskap	1 108	600	1 708	7,0%	3,8%	10,8%
Matematik och övr naturvetenskap	647	428	1 075	3,6%	2,4%	5,9%
Data	3 057	1 590	4 646	6,6%	3,4%	10,0%
Teknik och teknisk industri	5 008	2 884	7 892	2,6%	1,5%	4,0%
Material och tillverkning	511	282	792	6,2%	3,4%	9,6%
Samhällsbyggnad & byggnadsteknik	1 605	880	2 486	3,4%	1,9%	5,3%
Lantbruk, trädgård, skog & fiske	682	365	1 047	3,9%	2,1%	6,0%
Djursjukvård	84	50	134	2,5%	1,5%	3,9%
Hälso- och sjukvård	3 478	2 109	5 587	1,4%	0,8%	2,2%
Socialt arbete och omsorg	1 228	852	2 080	1,7%	1,2%	2,9%
Övrig utbildning	1 863	917	2 780	2,3%	1,1%	3,4%
TOTALT	46 024	24 665	70 688	3,0%	1,7%	4,7%

* Avser andelen av den registerbaserade arbetskraften i respektive grupp.

Källor: Arbetsförmedlingen och SCB/RAMS

Arbetslösheten är lägre för kvinnor än för män, vilket till stor del beror på att kvinnorna dominerar de grupper med lägst arbetslöshet. Det handlar framför allt om yrken inom vård, skola och omsorg. I genomsnitt var ungefär 4 % av akademikerkvinnorna arbetslösa eller medverkade i något arbetsmarknadsprogram med aktivitetsstöd under 2014. Det är ungefär 1,5 procentenheter lägre än motsvarande andel bland män. Gapet mellan könen vidgades under 2014 eftersom arbetslösheten bland kvinnor minskade samtidigt som den ökade bland män.

Personer med minst två års eftergymnasial utbildning Arbetslösa och i program med aktivitetsstöd 2005 - 2014

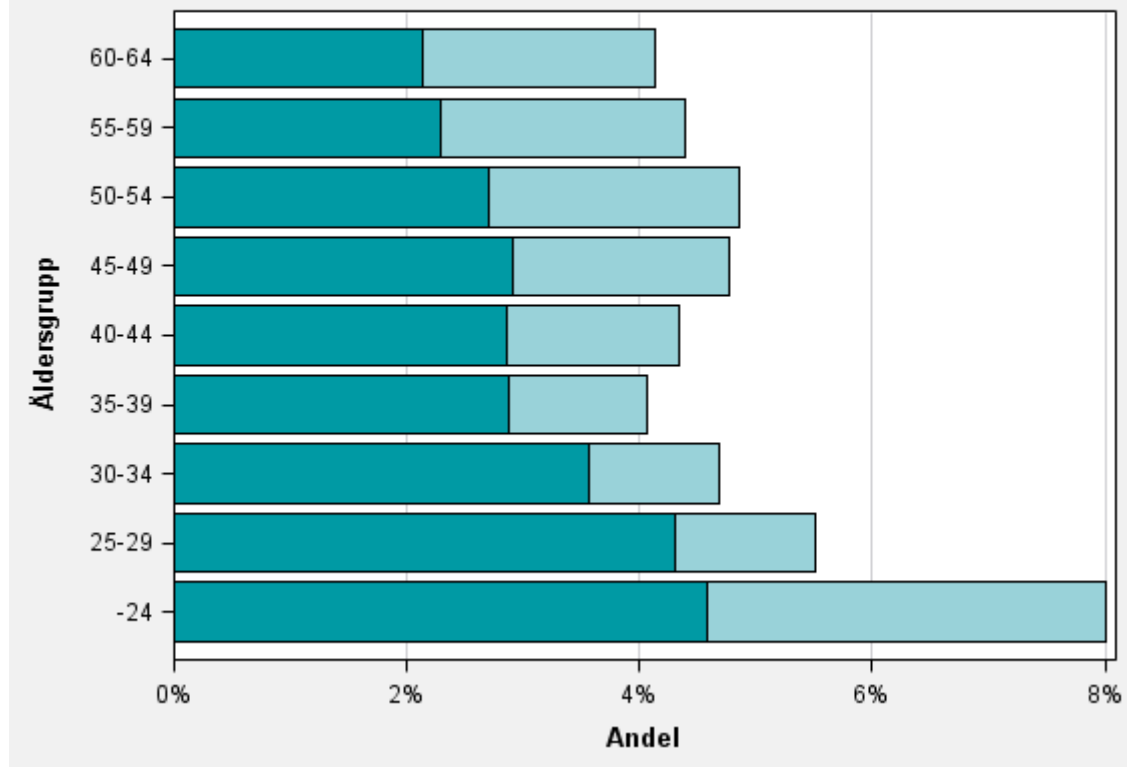

Källor: Arbetsförmedlingen och SCB/RAMS

Om det är stora skillnader i arbetslöshet mellan in- respektive utrikes födda akademiker eller mellan dem med olika utbildningsinriktning, så är de betydligt mindre mellan olika åldersgrupper. I nästan alla åldersgrupper var 4 – 5 % öppet arbetslösa eller deltog i arbetsmarknadsprogram under 2014. Den yngsta åldersgruppen avviker dock från mönstret. Där var 8 % arbetslösa eller deltog i arbetsmarknadsprogram med aktivitetsstöd. Det är en följd av det många gånger kan vara svårt för nytexaminerade akademiker att komma in på arbetsmarknaden. De flesta akademiker har dock hunnit fylla 25 år när de tar examen varför gruppen som är yngre än 25 år är mindre än övriga åldersgrupper. Visserligen är andelen arbetslösa i den gruppen hög, men sett till antalet är det betydligt färre arbetslösa än i äldre åldersgrupper.

Jämfört med 2013 är förändringarna mycket små. I den äldsta åldersgruppen, 60 -64 år, minskade andelen med 0,1 procentenheter. I övriga åldersgrupper är förändringarna till och med mindre än så.

Personer med minst två års eftergymnasial utbildning Arbetslösa och i program med aktivitetsstöd 2014

Källor: Arbetsförmedlingen och SCB/RAMS

OM STATISTIKEN

Statistiken visar arbetslösheten bland personer med minst två års eftergymnasial utbildning enligt uppgifter från Arbetsförmedlingen. Egentligen bör man ha minst tre års eftergymnasial utbildning för att räknas som akademiker, men Arbetsförmedlingens statistik medger tyvärr inte den indelningen.

I de fall arbetslösheten uttrycks i procent har antalet arbetslösa och antalet i program med aktivitetsstöd relaterats till gruppens storlek i den registerbaserade arbetskraften på samma sätt som Arbetsförmedlingen gör i sin statistikredovisning.

Den registerbaserade arbetskraften utgörs av summan av antalet öppet arbetslösa, antalet i arbetsmarknadsprogram med aktivitetsstöd och antalet sysselsatta. Den sistnämnda uppgiften har hämtats från SCB:s RAMS-databas medan övriga uppgifter kommer Arbetsförmedlingens månadsstatistik. I den här redovisningen har månadsstatistiken räknats om till årsmedeltal.

Arbetsmarknadsprogram med aktivitetsstöd är en sammanfattande benämning på en lång rad arbetsmarknadsprogram, t ex arbetsmarknadsutbildning. Sammansättningen av arbetsmarknadsprogram har ändrats över tid, men en aktuell förteckning över de program som ingår i begreppet finns på [Arbetsförmedlingens hemsida](#). Mer statistik om arbetslösheten för akademiker finns på www.saco.se/arbetsmarknadsdata.

Saco, Sveriges akademikers centralorganisation, är den samlande organisationen för Sveriges akademiker. Vi är en partipolitiskt obunden facklig centralorganisation. Sacos 22 självständiga förbund företräder yrkes- och examensgrupper från hela arbetsmarknaden, inklusive egenföretagare. Något som förenar våra medlemsförbund är akademisk utbildning, kunskap, kompetens och yrkesstolthet. Totalt är cirka 650 000 akademiker medlemmar. Som företrädare för Sveriges akademiker är det självklart för Saco att ständigt påverka kunskapsnivån i Sverige. Utbildning och forskning som ger kunskap är en investering för såväl samhället som individen och är en av de viktigaste faktorerna för tillväxt och utveckling av ett samhälle.

Saco, Box 2206, 10315 Stockholm
tel vx: 08-6134800, www.saco.se